

Utbildningsplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Socialpedagogik, inriktning ungdoms- och missbruksvård, 180 högskolepoäng

Socialpedagogy with a Specialization in Youth at Risk and Adults with Substance Abuse, 180 credits

Nivå

Grundnivå

Fastställande av utbildningsplan

Fastställd av Fakulteten för samhällsvetenskap 2015-09-14

Senast reviderad 2018-12-06

Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2019

Förkunskaper

Grundläggande behörighet.

Programbeskrivning

Socialpedagogik med inriktning mot ungdoms- och missbruksvård är en akademisk professionsutbildning som syftar till att den studerande genom teoretiska och verksamhetsförlagda studier skall utveckla de pedagogiska kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som krävs för att kunna arbeta inom för inriktningen relevanta sektorer. Pedagogik handlar om lärande i sociala och kulturella integrationsprocesser och ger i detta avseende perspektiv på och en plattform för problematisering och ställningstaganden i frågor som anknyter till kommande yrkesutövning. Genom utbildningen tränar studenten därutöver successivt sin analytiska förmåga, sitt kritiska reflekterande och sin etiska medvetenhet. Syftet är att studenten ska utveckla ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt, vilket tillsammans med för området specifika kunskaper ger kompetens att utföra ett kvalificerat socialpedagogiskt arbete inom ungdoms- och missbruksvård vid institutioner, på behandlingshem, inom socialtjänst, psykiatri, kriminalvård, skola och vid arbetsinriktad rehabilitering.

Mål

Centrala examensmål enligt Högskoleförordningen.

Kunskap och förståelse

För kandidatexamen ska studenten:

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet

kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor

Färdighet och förmåga

För kandidatexamen ska studenten:

- visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper
- visa den färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För kandidatexamen ska studenten:

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter
- visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens

Programspecifika mål

För kandidatexamen ska studenten:

- visa kunskap om och förståelse för hur samhälleliga, kulturella och individuella villkor samspelar och får betydelse för människors lärandeprocesser och identitetsutveckling och kunna konkretisera vad detta innebär för arbete inom ungdoms- och missbruksvård utifrån ett socialpedagogiskt perspektiv
- visa förtrogenhet med pedagogisk teoribildning och aktuell forskning samt kunna relatera denna till det socialpedagogiska arbetet med människor i utsatta situationer utifrån syftet att utveckla ett professionellt förhållningssätt
- visa sådana kunskaper om individuella och strukturella sociala problem som krävs för att kunna bedriva, utveckla och kritiskt granska socialpedagogiskt arbete inom ungdoms och missbruksvård
- visa ett professionellt förhållningssätt i en praktiktäna situation relevant för socialpedagogiskt arbete inom ungdoms- och missbruksvård

Innehåll och struktur

Programöversikt

Programmet innehåller kurser om sammanlagt 180 högskolepoäng, fördelade på 112,5 högskolepoäng inom huvudområdet Pedagogik, 37,5 högskolepoäng inom för professionsområdet relevanta kurser och 30 högskolepoäng avseende Verksamhetsförlagd utbildning. Samtliga kurser i programmet är obligatoriska.

Programmets huvudområde är pedagogik och kurserna syftar här till att ge kunskaper

om pedagogikens kunskapsområde, socialpedagogisk praktik samt aktuell pedagogisk och socialpedagogisk forskning. Utöver detta ges specialiserade kurser med innehåll av tvärvetenskaplig karaktär samt en längre verksamhetsförlagd kurs där studenten får möjlighet att utifrån en förvärvad teoretisk grund utveckla och fördjupa sin socialpedagogiska förmåga i praktiken. I syfte att utveckla studentens vetenskapliga förhållningssätt ges kurser i vetenskapsteori och forskningsmetodik. Under den avslutande terminen genomför studenten ett självständigt arbete i pedagogik omfattande 15 högskolepoäng. Programmets kurser avser sammantaget att vidga studentens pedagogiska perspektiv och fördjupa förståelsen kring hur samhälleliga, kulturella och individuella villkor samspelar och får betydelse för människors lärandeprocesser och identitetsutveckling och vad detta innebär för det socialpedagogiska arbetet inom ungdoms- och missbruksvården.

Kurser i programmet

Programmet omfattar nedan angivna kurser. Kurserna kan ges i annan ordningsföljd.

År 1

Samhälleliga, kulturella och individuella aspekter på ungdoms och missbruksvården 7,5 hp* G1N

Kursen syftar till att studenten efter avslutad kurs ska kunna reflektera över pedagogikens frågor och centrala begrepp i relation till socialpedagogiskt arbete och utifrån en samhällelig och historisk kontext. I kursen behandlas och diskuteras hur pedagogik har utformats och använts utifrån disciplinerande och/eller frigörande syften samt pedagogikens roll idag inom ungdoms- och missbruksvården när det gäller lärande och socialisation.

Pedagogikens kunskapsområde och teoribildning 7,5 hp* G1N

Kursen syfte är att studenten efter genomgången kurs ska kunna beskriva framväxten av pedagogiken som vetenskap och identifiera grundläggande pedagogiska idétraditioner samt reflektera över relationen mellan teori och praktik. Kursens innehåll fokuserar pedagogik som vetenskap med avseende på den historiska utvecklingen av disciplinen och hur pedagogiska idétraditioner kan relateras till socialpedagogiskt arbete inom ungdoms- och missbruksvård.

Teoretiska perspektiv på mänsklig förändring och utveckling 7,5 hp* G1N

Kursens syfte är att studenten efter genomgången kurs ska kunna redogöra för olika perspektiv på mänsklig utveckling och förändring samt analysera vilka konsekvenser de olika teoretiska perspektiven kan få för socialpedagogiskt arbete inom ungdoms och missbruksvård. Kursens innehåll behandlar människors utvecklings- och förändringsprocesser utifrån psykologiska, pedagogiska och socialpsykologiska perspektiv. Särskild vikt läggs vid att diskutera konsekvenser av olika perspektiv när det gäller förståelsen av människors utveckling, från barn till vuxen och som medlem i en social gemenskap. Dessutom diskuteras förutsättningar för förändring på individnivå i relation till socialpedagogiskt arbete.

Unga i riskzon - kultur, identitet och lärande 7,5 hp* G1N

Kursens syfte är att den studerande ska utveckla kunskap om risk och skyddsfaktorer, om pedagogiska konsekvenser av olika synsätt på ungas identitetsutveckling samt vad en relationell pedagogik kan innebära. Kursens innehåll behandlar ungas identitetsutveckling och lärandeprocesser, aktuell forskning kring risk- och skyddsfaktorer samt betydelsen av ett socialpedagogiskt förhållningssätt i mötet med unga i riskzon.

Kommunikation i teori och praktik 7,5 hp G1N*

Kursen syftar till att studenten efter avslutad kurs ska kunna redogöra för grundläggande förutsättningar för professionella samtal i människovårdande yrken, att studenten ska kunna identifiera för området centrala teorier och begrepp samt att med detta som utgångspunkt kunna genomföra och analysera professionella samtal inom ungdoms- och missbruksvården. Kursen innehåller teorier om kommunikation med relevans för professionella samtal inom människovårdande yrken. I kursen behandlas även vad som avses med ett professionellt förhållningssätt i relation till kommunikation samt hur samtal kan medverka till att en förändringsprocess påbörjas.

Ungdoms- och missbruksvård i ett socialpolitiskt perspektiv 7,5 hp G1N

Kursen syftar till att studenterna ska tillägna sig och kunna beskriva idéerna bakom svensk socialpolitik och dess inverkan på socialvårdens framväxt samt redogöra för huvudinnehållet i lagstiftning med relevans för ungdoms- och missbruksvård samt kunna diskutera dess tillämpning. Kursen behandlar framväxten av svensk socialpolitik i ett historiskt och kulturellt perspektiv. Begrepp som välfärd diskuteras och problematiseras och samhällliga insatser såväl som insatser som genomförs av ideella krafter belyses och diskuteras liksom för området relevant lagstiftning.

Introduktion till forskning och fältstudier 15 hp G1N*

Kursens syfte är att studenten efter avslutad kurs ska kunna beskriva olika vetenskapsteoretiska traditioner och vetenskapliga metoder samt kunna identifiera vad som övergripande kännetecknar pedagogisk forskning och mer specifikt socialpedagogisk forskning inom fältet ungdoms- och missbruksvård. Kursen innehåller en översiktlig introduktion till olika vetenskapsteoretiska traditioner samt vad som avses med vetenskapliga metoder. Pedagogisk och socialpedagogisk forskning med relevans för ungdoms- och missbruksvården behandlas. I kursen genomförs de studerande dessutom fältstudier inom socialpedagogiska verksamheter. Fältstudierna syftar till kunskapsutveckling och förståelse av relationen mellan teori och praktik. Efter genomgången kurs ska studenten kunna identifiera olika socialpedagogiska praktiker med relevans för ungdoms och missbruksvård. Dokumentation och rapportering från fältstudier utgör underlag för reflektion kring villkor för professionellt arbete.

År 2

Professionellt förhållningssätt och relationell pedagogik 7,5 hp G1F*

Kursens syfte är att den studerande ska kunna redogöra för innebörden av relationell pedagogik i relation till lärande- och förändringsprocesser och därmed ges förutsättningar att utveckla ett professionellt förhållningssätt och att kritiskt granska och reflektera över villkoren för detta. I kursen behandlas relationell pedagogik, intersubjektivitet, gruppprocesser, professions- och organisationsteori.

Förändringsprocesser och kommunikativ pedagogik 7,5 hp G1F*

Denna kurs syftar till att den studerande ska kunna redogöra för kommunikativ pedagogik i relation till lärande- och förändringsprocesser med fokus på kommunikativa villkor samt självständigt genomföra motivations- och förändringsarbete. Kursen behandlar stadier och processer i förändringsarbete, motivation, språk och kommunikation samt samtalsmetodik.

Verksamhetsförlagd utbildning 30 hp G1F

Kursens syfte är att studenten successivt ska utveckla färdigheter och kunskaper om innebörden och villkoren för socialpedagogiskt arbete med människor i problematiska situationer. Genom den verksamhetsförlagda utbildningen ges studenten möjlighet att

diskutera och analysera aspekter som rör relationen mellan teori och praktik och ges därmed förutsättningar att utveckla ett alltmer professionellt förhållningssätt till den socialpedagogiska praktiken med relevans för ungdoms- och missbruksvård.

Vetenskapsteori och forskningsmetod I 7,5 hp G1F*

Kursens syfte är att studenten ska utveckla och fördjupa kunskaper som rör vetenskapsteoretiska och forskningsmetodiska frågor och relatera detta till aktuell pedagogisk forskning. Kursens innehåll tar avstamp i pedagogiken som vetenskaplig disciplin och vilka pedagogiska frågor som varit föremål för utforskande och hur detta kan relateras till fältet ungdoms- och missbruksvård.

Självständigt arbete i pedagogik – kunskapsöversikt 7,5 hp G1F*

Kursen syftar till att studenterna på ett självständigt sätt och utifrån vetenskapliga kriterier kan genomföra ett självständigt arbete i pedagogik. Kursen innehåller moment där studier och analys av vetenskapliga artiklar utgör grund för att i skriftlig form presentera en kunskapsöversikt.

År 3

Samhälleliga och individuella aspekter på alkohol- och narkotikaproblem 7,5 hp G2F

Denna kurs syftar till att studenten ska kunna redogöra för alkoholens och narkotikans utveckling och utbredning i Sverige, kunna reflektera över kulturella, ålders- och genus specifika skillnader avseende alkohol- och droganvändning, kunna redogöra för de konsekvenser som denna användning kan leda till samt bedöma och värdera adekvata interventioner. Kursen innehåller kunskap om alkohol och narkotika och dess biopsykosociala skadeverkningar, förebyggande insatser och behandlingsinterventioner.

Behandlingsforskning och evidensbaserad praktik 7,5 hp G2F

Kursen syftar till att studenterna ska kunna redogöra för grunder i en evidensbaserad praktik och för aktuell forskning kring prevention och behandling avseende riskutsatta ungdomar och personer med missbruksproblem, samt kunna problematisera, bedöma och reflektera över hur resultat från denna forskning kan tolkas och användas i ungdoms- och missbruksvården. I kursen behandlas aktuell preventions- och behandlingsforskning med fokus på riskutsatta ungdomar och personer med missbruksproblem i ett nationellt och internationellt perspektiv. Särskild vikt läggs vid att diskutera preventions- och behandlingsforskningens kunskapsintressen och forskningsfrågor.

Pedagogisk teoribildning och aktuell forskning med relevans för området 7,5 hp G2F*

Kursens syfte är att studenten efter genomgången kurs ska kunna redogöra för och problematisera de pedagogiska teorier som bildat grund för tidigare och aktuell pedagogisk forskning och hur denna kan relateras till den socialpedagogiska praktiken utifrån samhälleliga och historiska aspekter. Kursens innehåll belyser pedagogiska teorier och pedagogisk forskning och vilken betydelse olika forskningsrön fått inom pedagogiken i allmänhet och inom den socialpedagogiska praktiken i synnerhet.

Vetenskapsteori och forskningsmetod II 7,5 hp G2F*

Syftet med denna kurs är att de studerande ska utveckla kunskap om och förståelse för vetenskapsteori, forskningsmetodologi och forskningsetik, samt att kunna analysera och reflektera över forskningsprocessens olika delar både vad gäller kvantitativ och kvalitativ metod. Kursen behandlar vetenskapsteori och forskningsmetodologi, kvantitativa respektive kvalitativa forskningsmetoder med tillhörande datainsamlings- och analysmetoder samt forskningsetiska ställningstaganden i val och genomförande av ett självständigt arbete.

Självständigt arbete i pedagogik – empirisk studie 15 hp G2E*

Syftet med kursen är att de studerande självständigt ska kunna tillämpa sin vetenskapsteoretiska och forskningsmetodiska kunskap i ett självständigt arbete med fokus på socialpedagogik med inriktning mot ungdoms- och missbruksvård. I kursen ingår också planering och genomförande av ett självständigt arbete samt opponering på annan kursdeltagares arbete samt försvar av sitt eget arbete.

Missbruk och psykisk ohälsa 7,5 hp G2F

Kursen syftar till att ge ökad kompetens, kunskap och förståelse när det gäller personer med såväl psykisk ohälsa som samtidiga missbruksproblem, att öka den studerandes förmåga att tillämpa aktuell teoretisk kunskap i praktiken, ge förutsättningar att bättre bedöma och samordna olika stöd och behandlingsinsatser samt att utveckla professionellt förhållningssätt och bemötande. Kursens innehåll fokuserar vad samsjuklighet kan innebära, hur bedömning kan göras för att samordna insatser och aspekter av bemötande och dess betydelse belyses och diskuteras.

Barn i utsatta livssituationer 7,5 hp G2F

Syftet med kursen är att den studerande ska utveckla kunskap om barn och ungdomar i utsatta livssituationer i relation till lokalsamhälle och familj och de konsekvenser det kan medföra för dem senare i livet samt hur olika typer av preventionsinsatser och interventioner kan bidra till förändring. I kursens innehåll behandlas barnperspektiv och barns rättigheter, risk- och skyddsfaktorer samt socialpedagogiska stöd- och förändringsprocesser riktade till barn, ungdomar, familj, skola och lokalsamhälle.

*kurs i huvudområdet

Samhällsrelevans

Utbildningen svarar mot ett allt växande samhällsbehov av utvecklad och specifik kompetens inom området ungdoms och missbruksvård. Studerande med examen från denna utbildning är efterfrågade på arbetsmarknaden då behovet av socialpedagoger inom området är stort.

Verksamhetsförlagd utbildning

Den verksamhetsförlagda utbildningen omfattar 30 högskolepoäng. Denna del av utbildningen förläggs till en verksamhet där arbetet har fokus på socialpedagogiskt arbete med människor i problematiska situationer. Sådana verksamheter är behandlingshem, socialtjänst, kriminalvård, skola eller olika former av öppenvårdsverksamheter. Under fyra dagar i veckan befinner sig studenten i verksamheten medan en dag i veckan avsätts till teoretiska studier och praktikseminarier. Avsikten med de teoretiska inslagen är att de ska fördjupa och problematisera de erfarenheter som studenten gör i kursen och medverka till att utveckla studentens analytiska och kritiska förmåga. Därmed ges studenten förutsättningar att successivt utveckla ett professionellt förhållningssätt där kunskaper och färdigheter i framförallt relationell och kommunikativ pedagogik ger användbara redskap i det socialpedagogiska arbetet.

Internationalisering

I utbildningen anläggs ett internationellt perspektiv på ungdoms och missbruksvård där internationell forskning är av stor vikt för studierna. Områden som uppmärksammas är globaliseringsprocesser och transnationella problem, social exklusion och inklusion, andra länders välfärdssystem samt hur socialpedagogiskt arbete medverkar till positiv förändring av utsatta människors livssituation och livskvalitet. I en alltmer globaliserad

värld måste blivande socialpedagoger förberedas för att verka i en mångkulturell miljö. Utbildningen utvecklar därför även de studerandes kunskaper om människors livsvillkor relaterade till mångfaldsaspekter som klass, genus och etnicitet i syfte att arbeta för mångkulturell inkorporering. Det finns möjlighet för studenten att genomföra den verksamhetsförlagda utbildningen utomlands i en verksamhet som har ett för utbildningen relevant innehåll och bedöms hålla likvärdig kvalite motsvarande godkända svenska verksamheter. Studenten kan dessutom genomföra sitt självständiga arbete i ett annat land.

Perspektiv i utbildningen

Professionsbas, vetenskapligt förhållningssätt och professionell progression

Det kommande yrket har sin professionsbas i pedagogisk teoribildning och pedagogisk forskning och därför är perspektiv på lärande och förändringsprocesser centralt i utbildningen. Utbildningens olika inslag baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet i syfte att den studerandes vetenskapliga förhållningssätt successivt ska utvecklas, breddas och fördjupas. Genom att integrera men också problematisera praktiska och teoretiska kunskaper förväntas den studerande att stegvis utveckla ett alltmer professionellt förhållningssätt i mötet med människor samt ett vetenskapligt förhållningssätt till företeelser inom ungdoms och missbruksvård.

Hållbar utveckling och lika villkor

Programmet lägger vikt vid att ge studenten ett helhetsperspektiv på villkor för människors utveckling och en förståelse för vad utsatthet innebär och vad som i detta hänseende utgör framgångsfaktorer baserade på aktuell forskning vilket bidrar till en hållbar utveckling på såväl samhälls som individnivå.

Bildning och entreprenöriellt förhållningssätt

Programmet genomsyras av ett bildningsideal där utgångspunkten är att studentens självständiga och kritiska tänkande odlas i syfte att utbilda ansvarstagande människor med en utvecklad analytisk förmåga och ett vidgat synfält på frågor som rör människors livsvillkor. Detta kompletteras med ett entreprenöriellt förhållningssätt där studentens nyfikenhet och kreativitet stimuleras likväl som förmåga att initiera och omsätta ideér till handling.

Kvalitetsutveckling

För programmet finns en särskild programansvarig som i samråd med det vetenskapliga ledarskapet har det övergripande ansvaret för programmets innehåll och utformning. Programmet har en studerandeförening som regelbundet träffar lärarlaget. Systematisk respons ges individuellt till studenterna dels genom formativ bedömning, dels genom utvecklingssamtal där studentens kunskapsutveckling såväl som utveckling mot professionen är i fokus.

Den studerande deltar kontinuerligt i kvalitetsarbetet via kurs- och programvärderingar där resultatet återkopplas både till studenter och lärare i syfte att kvalitetssäkra utbildningen. Här relateras till den kvalitetspolicy som finns vid Linnéuniversitetet där interna utvärderingsinstrument utgör grund för kontinuerligt utvecklingsarbete av programmet. Sammanställning av olika utvärderingar finns tillgängliga vid lärosätet.

Examen

Efter avklarade studier som motsvarar de fordringar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linnéuniversitetet kan studenten ansöka om examen. Den som fullföljt programmet Socialpedagogik, inriktning ungdoms- och missbruksvård kan erhålla följande examen:

Filosofie kandidatexamen, inriktning mot ungdoms- och missbruksvård
Huvudområde: Pedagogik

Bachelor of Arts with specialization in Youth at Risk and Adults with Substance Abuse
Main field of study: Pedagogy

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska). Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Förutom undervisningsformer som föreläsningar, seminarier, workshops och handledning förekommer arbete i mindre studiegrupper samt fältstudier.

Examinationsformerna är av varierande slag vilket innebär att det förekommer både muntliga och skriftliga prov samt att examinationerna kan ske både i grupp och individuellt. Examinationerna ses som lärotillfällen i syfte att utveckla den studerandes kompetens i riktning mot programmets mål.

I kursen Verksamhetsförlagd utbildning ingår även en bedömning från handledaren på arbetsplatsen i underlaget för examination. Vid underkännande av kurs i verksamhetsförlagd utbildning har den studerande rätt till endast en ny prövning. Resor till och från den verksamhetsförlagda utbildningen kan medföra extra kostnader för den studerande.